

Advies van het STEM-platform: financiering hogescholen met technische STEM-opleidingen

Brussel

September 2019

Ambities voor Vlaanderen

De wereld verandert in sneltempo en daar zijn we in Vlaanderen maar best op voorbereid. Ons leefmilieu en het klimaat krijgen het zwaar te verduren. De digitale omwenteling, een geglobaliseerde markt en een gewijzigde geopolitieke orde vragen om een groot aanpassingsvermogen en inventiviteit. Vlaanderen is een creatieve en inventieve regio. Daar nog sterker op inzetten zorgt ervoor dat Vlaanderen wereldreferentie wordt in de domeinen die er vandaag, maar zeker morgen extra toe doen: innovatie, digitale transformatie, technologie en nieuwe data-economische toepassingen. Het STEM-platform pleit dan ook voor hoog kwalitatief onderwijs dat onze jongeren nog beter voorbereidt op een snel evoluerende toekomst.

Standpunt STEM Platform

Het STEM-platform is van mening dat Vlaanderen deze ambitie enkel kan waarmaken door extra middelen in te zetten op onderwijs. Die extra middelen moeten er onder meer toe leiden dat alle STEM-studierichtingen op alle onderwijsniveaus de hoogste kwaliteit bieden en dat ze mee zijn met de nieuwste ontwikkelingen.

Een aantal signalen (zie: STEM-monitor, 2019; advies VLHORA, 2019; VOKA-paper, mei 2018) wijzen erop dat naast een belangrijke investering in het secundair onderwijs (TSO en BSO) ook een inhaalbeweging qua financiering nodig is voor de professionele STEM-opleidingen in het hoger onderwijs. Technologische evoluties volgen elkaar steeds sneller op. Vanuit de maatschappij en het werkveld wordt verwacht dat een hogeschool zijn opleidingen toekomstgericht inricht met faciliteiten en omkadering die overeenstemmen met de huidige verwachtingen. Een verminderde financiering per student en het huidige systeem van puntengewichten met een lage onderwijsbelastingseenheid (OBE) dat steeds meer doorweegt zorgen ervoor dat technische opleidingen in onze hogescholen met moeite het hoofd boven water houden. De oorspronkelijke redenering achter de bepaling van de OBE's is vandaag volledig achterhaald. De huidige onderwijsvormen omvatten bovendien een sterke stijging van coachend, activerend en projectmatig onderwijs in alle opleidingen, en dus ook in de STEM-opleidingen. Een dergelijk onderwijs vereist per definitie een grotere omkadering. Het is duidelijk dat de STEM-opleidingen in de hogescholen te weinig middelen hebben en dit heeft een impact op de kwaliteit ervan. Met het huidige tekort aan financiering zijn de hogescholen ook niet geneigd om studenten voor die opleidingen aan te trekken aangezien die verlieslatend zijn.

Het STEM-platform vindt dat de STEM-opleidingen aan onze hogescholen een belangrijke bijdrage leveren aan de technologische transformaties in de maatschappij en dat ze die transformaties mee vorm geven. Het Platform pleit er daarom voor om meer te investeren in en meer middelen te voorzien voor de professionele STEM-(technologische) opleidingen. Concreet gaat het om de opleidingen van het studiegebied Industriële Wetenschappen en Technologie en de professionele opleiding Toegepaste Informatica, die traditioneel behoort tot het studiegebied Handelswetenschappen en Bedrijfskunde. Die inhaalbeweging zorgt ervoor dat meer aandacht kan gaan naar een hoogstaand inhoudelijk en innoverend onderwijsaanbod gekoppeld aan een kwalitatieve begeleiding van studenten. Zo hopen we dat niet alleen meer jongeren kiezen voor een professionele STEM-opleiding maar dat ook meer jongeren de eindmeet halen en op de arbeidsmarkt instromen. Een echt innoverend financieringsbeleid houdt dus ook rekening met andere parameters dan louter de nodige investeringen in didactisch materiaal en apparatuur. In het voltijds secundair onderwijs is het al langer zo dat STEM-opleidingen binnen TSO en BSO het hoogste puntengewicht krijgen van de opleidingen in het voltijds secundair onderwijs. TSO- en BSO-STEM-opleidingen vragen naast belangrijke investeringen in didactisch materiaal en dure apparatuur ook investeringen in een nieuwe vormen van leren en onderwijzen zoals duaal leren. Dat is niet anders in de professionele STEM-opleidingen binnen de hogescholen.

Aanbevelingen aan de overheid

1. Verhoog de basisfinanciering van de professionele bacheloropleidingen door een extra financiële injectie van 60 miljoen Euro.
2. Trek de onderwijsbelastingseenheid (OBE) voor een aantal professionele bacheloropleidingen op van 1,20 naar 1,60. In concreto gaat het om het studiegebied Industriële wetenschappen en technologie en de opleiding Toegepaste Informatica van het studiegebied Handelswetenschappen en bedrijfskunde. Hiermee komen ze op hetzelfde niveau als de professionele bacheloropleidingen van het studiegebied Gezondheidszorg.

Aanbevelingen aan de hogescholen

1. Het STEM-platform raadt de hogescholen aan om de bijkomende middelen in te zetten voor:
 - het aantrekken van meer studenten;
 - een sterkere studiebegeleiding zodat meer studenten de eindmeet halen en het studierendement wordt verhoogd;
 - meer onderwijsinnovatie en meer onderwijsactiviteiten die zeer dicht aansluiten bij de transformerende wereld;
 - de uitbouw van post-initieel onderwijs en de permanente vorming (en daarvoor aanvullende financiering te zoeken);
 - de uitbouw van meer en sterkere opleidingen van STEM-leraren en technologie-leraren en het verhogen van de aantrekkingskracht daarvan.
2. Het STEM-platform vraagt de hogescholen werk te maken van een grotere efficiëntie bij het inzetten van de bijkomende middelen door samen te werken.